

Opava 7.6.2011
čj. SRS 039515/2011

Oblastní odbor SRS
Jaselská 552/16
746 82, Opava

Zpráva č. 10 oblastního odboru OPAVA o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 30.5.–5.6.2011

1. Počasí

V průběhu sledovaného období se ranní teploty pohybovaly mezi 10 a 15 °C, odpolední se často blížily ke tropickým 30 °C. Stabilní slunečné počasí vystřídaly od středy pravidelné lokální odpolední bouřky s různě intenzivními přeháňkami, doprovázené v neděli 5.6. vydatnými přívalovými srážkami a silným nárazovým větrem.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Porosty polních plodin jsou v dobrém zdravotním stavu, výskyty chorob a škůdců jsou většinou slabé. Rovněž zaplevelení obilnin je většinou slabé, naopak lokálně středně až silně jsou zapleveleny některé porosty kukuřice, máku nebo slunečnice. Z polních prací v současné době probíhá zejména intenzivní fungicidní, případně i herbicidní ochrana.

OBILNINY

Porosty jsou většinou vyrovnané, rovnoměrně vzešlé, se slabým zaplevelením, výskyty škodlivých organismů jsou spíše slabé, pouze lokálně střední nebo silné. Po přívalových srážkách jsou některé porosty zejména ozimého ječmene dosti polehlé.

PŠENICE OZIMÁ (RF 47–61 BBCH)

Lokální střední výskyty padlí pšenice (*Blumeria graminis*) jsou hlášeny z okresů Frýdek-Místek (Kunčičky u Bašky) a Přerov (Buk). Z více okresů jsou hlášeny střední výskyty světle hnědé skvrnitosti pšenice (*Pyrenophora tritici-repentis*), a to z okresů Jeseník (Javorník – Ves), Opava (Opava předměstí) a Přerov (Penčice, Osek nad Bečvou).

Ošetření proti houbovým chorobám má zpravidla postihnout celý komplex listových chorob s cílem ochránit zejména praporcový list. Provádí se v období od tvorby posledního listu (fáze 37 BBCH) do začátku metání (fáze 51 BBCH), v každém případě je nutné dodržet pokyny na etiketě použitého přípravku.

Lokální střední výskyty larev kohoutků (*Oulema spp.*) byly zaznamenány v okresech Jeseník (Javorník – Ves) a Olomouc (Nedvězí).

Pozorování imag se provádí po uplynutí 4 dnů (nemusí být za sebou) s maximální teplotou vyšší než 17 °C, které následují po splnění sumy efektivních teplot $SET_{6,0} = 110,0$ °C denních stupňů DS (orientačně to bývá v období od konce dubna do poloviny května). Kontroluje se 100 smyků v porostech pšenice a ječmene na deseti různých místech rozložených na ploše pozemků (10 míst x 10 smyků). Pozorování vajíček a larev se provádí po dosažení $SET_{6,0} = 400,0$ °C DS (orientačně u ozimé pšenice ve fázi 32-37 BBCH). Pokud je vylíhlých larev méně než 50 %, pozorování se opakuje po týdnu do doby, než se zjistí 50 % vylíhlých larev. Kontroluje se 10 odnoží za sebou v řádku na 10 různých místech porostu (celkem 100 odnoží) ve vzdálenosti více než 20 m od okraje porostu.

Předpoklad škodlivého výskytu larev je při zjištění více než 70 brouků na 100 smyků. Ošetřuje se v době, kdy poměr vajíček a vylíhlých larev je 1 : 2 nebo vyšší.

Střední výskyt kyjatky travní (*Metopolophium dirhodum*) a mšice střemchové (*Rhopalosiphum padi*) byl zjištěn v okrese Přerov (Osek nad Bečvou).

Pozorování se provádí na začátku metání (49 BBCH), na začátku kvetení (61 BBCH) a začátku zrání (71 BBCH). Kontroluje se 50 odnoží – vždy všechny listy a klas (5 míst x 10 odnoží = 50 odnoží). Pozorování se provádí více než 20 m od okraje porostu. Vypočte se průměrný počet každého druhu na jednu odnož.

Ošetří se porosty, kde je v průměru 3 a více mšic na jednu odnož.

První úlovky samců plodomorky plevové (*Sitodiplosis mosellana*) ve feromonových lapácích byly zjištěny 25.5. v okrese Prostějov, lokálně i silně (Hrubčice).

JEČMEN OZIMÝ (RF 39–71 BBCH)

Také výskyty chorob na ječmeni ozimém jsou všeobecně slabé, lokální střední až silné výskyty spály ječmene (*Rhynchosporium secalis*) byly zjištěny v okresech Olomouc (Štěpánov) a Opava (Opava předměstí).

Pozorování spály ječmene se provádí od vytvoření 2. kolénka do začátku metání (32-51 BBCH) a ve fázi 71 BBCH. Kontroluje se 20 rostlin (odnoží) při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst x 2 rostliny). Z každé rostliny se vybere jedna průměrně vzrostlá odnož. Ve fázi 32-37 BBCH se hodnotí příznaky napadení na 4. listu shora, ve fázi 39-51 BBCH na 3. listu shora.

Ošetří se porosty, u nichž je ve fázi 32-51 BBCH napadeno 50 a více % listů.

Ojedinělý střední výskyt larev kohoutků (*Oulema spp.*) byl zaznamenán v okrese Jeseník (Horní Heřmanice).

Způsob pozorování a indikace ochrany proti kohoutkům viz pšenice ozimá.

JEČMEN JARNÍ (RF 39–61 BBCH)

Porosty jsou většinou vývojově i vzrůstově vyrovnané, výskyty chorob a škůdců jsou slabé. Pouze na několika lokalitách jsou zaznamenány střední až silné výskyty sít'ovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*), a to v okresech Jeseník (Vidnava), Karviná (Věřňovice), Opava (Opava předměstí) a Přerov (Lazníky a Rokytnice).

Způsob pozorování a indikace ochrany viz ječmen ozimý.

Také v porostech jarního ječmene se lokálně zjišťují střední až silné výskyty larev kohoutků (*Oulema spp.*), a to v okrese Jeseník (Javorník – Ves), Přerov (Lazníky) a Šumperk (Chroměč).

Způsob pozorování a indikace ochrany proti kohoutkům viz pšenice ozimá.

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 69–79 BBCH)

Výskyty larev bejlomorky kapustové (*Dasyneura brassicae*) v šešulích jsou hodnoceny jako slabé, ojediněle střední (Čechovice v okrese Olomouc) a jsou výrazně soustředěny na okraje pozemků.

Ošetření insekticidy, v době, kdy jsou již vylíhlé larvy šešulových škůdců, je neúčinné!

MÁK (RF 30–43 BBCH)

Na některých porostech v okrese Prostějov je patrné až silné poškození rostlin po ošetření herbicidy.

Až střední výskyt plísně máku (*Peronospora arborescens*) je hlášený z okresu Prostějov (Lešany).

V okrese Prostějov (Čechovice, Pivín, Vrchoslavice) přetrvávají problémy se silným zaplevelením pcháčem rolním (*Cirsium arvense*) i po ošetření herbicidy.

OKOPANINY

BRAMBOR (RF 31–52 BBCH)

Výskyty imag **mandelinky bramborové (*Leptinotarsa decemlineata*)** jsou i nadále slabé, první výskyty vajíček byly zaznamenány 31.5. v okrese Prostějov (Němčice nad Hanou) a 1.6. v okrese Přerov (Tučín).

ŘEPA (RF 15–27 BBCH)

K poškození kroupami došlo na porostech v okrese Prostějov (Tvorovice).

Z živočišných škůdců jsou v současné době zjišťovány pouze slabé výskyty **mšice makové (*Aphis fabae*)** a vajíček nebo mladých larev **květilky řepné (*Pegomyia hyoscyami*)**.

Ohniskové silné výskyty plevelných řep na tradičních lokalitách v okrese Prostějov (Mořice, Určice, Vrbátky) jsou likvidovány plečkováním.

CHMEL (RF 26–42 BBA)

Střední výskyt **plísně chmele (*Pseudoperonospora humuli*)** byl zjištěn v okrese Olomouc.

V porostech rychle narůstají počty larev **mšice chmelové (*Phorodon humuli*)**, zatím výskyty hodnoceny jako slabé.

OVOCNÉ DŘEVINY

Převládají slabé výskyty škodlivých organismů, silnější výskyty jsou zjišťovány hlavně na neošetřovaných stromech v silničních stromořadích, extenzivních sadech a na rozptýlené zeleni.

Jádroviny

JABLOŇ (RF 71–74 BBCH)

Střední výskyty **padlí jabloně (*Podosphaera leucotricha*)** na náchylných odrůdách (zejména Idaret) jsou zjišťovány v okresech Jeseník (Javorník – Město), Prostějov (Dětkovice) a Přerov (Penčice).

Ošetření se signalizuje v období sekundárního šíření choroby ve fázi 55 BBCH (zelené poupě) a opakuje se podle potřeby (infekční tlak, intenzita růstu, použitý přípravek) přibližně do fáze 76 BBCH (plody velikosti vlašského ořechu).

Střední výskyty **mšic (*Aphididae*)** jsou zaznamenávány na dalších lokalitách v okresech Jeseník (Javorník – Město), Olomouc (Olomouc), Přerov (Veselíčko) a Prostějov (Dětkovice).

Kontroluje se 100 letorostů (na 5 místech 20 letorostů z 1 stromu) na konci kvetení, fáze 67 BBCH.

Ošetření se provede při napadení koloniemi mšic 2 a více % letorostů, u mšice jabloňové (*Aphis pomi*) 10 a více %.

Střední až silné výskyty samců **obaleče jablečného (*Cydia pomonella*)** byly zaznamenány odchtem do feromonových lapáků v okresech Nový Jičín (Příbor, Štramberk), Olomouc (Vilémov), Prostějov (Dětkovice) a Přerov (Tučín).

Přílet samců se sleduje dvakrát týdně od 1.5. do 15.9.

Ošetření se provede vždy přibližně za týden po vyvrcholení letové vlny, pokud trvají vhodné podmínky pro kladení vajíček, tedy pokud večerní teploty ve 21 hodin středoevropského času dosahují alespoň 17 °C.

Peckoviny

SLIVŮŇ (RF 71–73 BBCH)

Střední poškození listů **vlnovníkem trnkovým (*Eriophyes similis*)** bylo zjištěno u drobných pěstitelů v okresech Jeseník (Javorník – Město). Střední poškození plodů **pilatkami (*Hoplocampa* sp.)** na neošetřených stromech bylo zjištěno v okresech Jeseník (Javorník – Město) a Olomouc (Olomouc).

U pilatek se kontroluje výskyt plodů s vajíčky na 100 květech (nejvyvinutějších-středových) ze 100 růžic (10 míst x 5 stromů x 2 růžice á 1 květ) v období opadu většiny korunních lístků, fáze 67 BBCH.

Ošetření se signalizuje při začátku líhnutí housenic v sadech, kde je 5 a více % napadeno vajíčky pilatek. Pozdější ošetření má výrazně menší účinnost!

Všeobecně je zaznamenáván útlum přiletu samců **obaleče švestkového (Cydia funebrana)** do feromonových lapáků, v okrese Olomouc (Unčovice) byl ještě zaznamenán střední přilet.

Přilet samců se sleduje dvakrát týdně od 1.5. do 15.9.

Ochrana proti současné, tj. první generaci, která působí propad plodů, není obvykle účelná. Pouze v letech s nízkou násadou plodů a velmi vysoké populační hustotě obaleče švestkového je vhodné ji provést, a to po zjištění první výrazné letové vlny. Ošetření se signalizuje v období letu imag letní generace, a to v první třetině letové křivky této generace. Ochranný zásah je vhodné směřovat proti právě se líhnoucím housenkám, tj. asi týden po vrcholu letové vlny. U raných a poloraných odrůd většinou stačí jedno ošetření. U pozdních odrůd, pokud nadále trvají vysoké přilety samců do feromonových lapáků, se provede druhé ošetření, a to přibližně 10 dnů po prvním.

Za oblastní odbor Opava zpracoval: Ing. Jan Sitek